

Ze Wstępu:

„(...) Ruch kurdyjski wychodzi z założenia, że aby zmieniać świat, najpierw musimy się zmienić my same. System wykorzystuje bowiem zbyt wiele naszych słabości.

(...) Tekmîl wspiera rozwój osobisty i grupowy w oparciu o wspólnie wypracowane rewolucyjne idee, wartości i cele. Jest jedną z metod, które pomagają wytwarzać i wzmacniać osobowość rewolucyjną u tych, które chcą dążyć do zmiany systemu.

Ponieważ system jest zawsze obecny w nas samych, tekmił jest metodą, która ma pomóc nam pozbyć się go z krwiobiegu naszych kolektywów i naszych osobowości.”

Tekmîl

NARZĘDZIE DLA ORGANIZACJI REWOLUCYJNYCH I NIE TYLKO

Têkoşîna Anarşîst | Kolektyw Zoria

Wstęp

Oddajemy w wasze ręce uzupełnioną o nasze własne doświadczenia publikację kolektywu Têkoşîna Anarşîst (Anarchistyczna Walka), międzynarodowego anarchistycznego kolektywu działającego na terenach, gdzie trwa żywa Rewolucja¹.

Zarządzana przez Demokratyczną Autonomiczną Administrację Północno-Wschodnia Syria (w skrócie: DAAPWS, znana szerzej jako Rożawa) w ciągu ostatnich 13 lat stała się domem wielu rewolucyjnych organizacji (w większości komunistycznych). Wiele grup zarówno na tzw. Bliskim Wschodzie jak i w Europie, Ameryce czy w innych miejscach na świecie, tak jak kolektyw Têkoşîna Anarşîst, czerpie inspiracje z doświadczeń zorganizowanego *ruchu kurdyjskiego*, używając i adaptując jego metody na potrzeby własne czy ruchów, których są częścią.

Chcemy budować rewolucyjny ruch anarchistyczny również tutaj, na wschodzie Europy. Dlatego widzimy wartość poznawania metod skutecznej organizacji masowych ruchów rewolucyjnych. Jako część ruchu anarchistycznego chcemy wspólnie szukać odpowiedzi na pytanie, jak efektywnie na własnym podwórku wypracować metody, które umożliwią realizację rewolucyjnych planów na teraz i

¹ Choć większość osób międzynarodowych, przybywających do PWS żeby uczyć się od *ruchu kurdyjskiego* to anarchistki i anarchiści, zwykle działają w grupach międzynarodowych zorganizowanych przez *ruch*, postępując się wartościami i ideologią *ruchu*, które nie zawsze pokrywają się z praktykami czy ideami anarchistycznymi (np. w odniesieniu do liderstwa). W tym kontekście Têkoşîna Anarşîst ma wyjątkową pozycję w PWS jako miejsce, gdzie praktykuje się połączenie anarchistycznych wartości i sposobów organizacji z proponowanymi przez *ruch kurdyjski* metodami i ideami.

- Pokora i skromność, umiejętność słuchania i cierpliwość są wartościami rewolucyjnymi

Aby korzystać z narzędzia, jakim jest tekmił, potrzebujemy kolektywnych standardów i ustaleń. Jeśli nie rozumiemy podstaw krytyki, nie rozumiemy samej krytyki. Bez wspólnej bazy krytyka jest dawana z pozycji subiektywnej.

Na zakończenie pozwolimy sobie przytoczyć cytaty, który podsumowuje zasady i kulturę tekmiłu:

**„Analizujemy nie moment, lecz historię;
nie jednostkę, lecz społeczeństwo.”**

Têkoşîna Anarşîst 2022

Kolektyw Zoria 2025

Ważnym zadaniem tekmiłu jest wytwarzanie osobowości rewolucyjnej²⁰. Ten koncept zakłada:

- Wartości kolektywne
- Przyjaźń rewolucyjną i miłość jako podstawę relacji
- Życie wspólnotowe²¹ zamiast indywidualizmu, równowagę między jednostką a kolektywem
- Zaangażowanie, samodyscyplinę i odpowiedzialność. Pokonywanie wyzwań i dawanie z siebie tego, co najlepsze dla siebie i kolektywu
- Poszukiwanie rozwiązań zamiast problemów. Wiarę w możliwość zwycięstwa. Wygrana nie jest możliwa, jeśli nie potrafimy jej sobie nawet wyobrazić. [Nadzieja jest działaniem. Odpowiedzialnością rewolucjonistki jest niesienie nadziei]

²⁰ Tu i wszędzie indziej 'militant' tłumaczymy jako „rewolucyjny” - z braku dobrego polskiego tłumaczenia oraz dlatego, że w naszej perspektywie bojowe nastawienie ma sens jedynie z perspektywą rewolucyjną.

²¹ Jedną z podstawowych metod *ruchu kurdyjskiego* jest życie w komunach, które łączą działalność rewolucyjną z codziennością. Daje to dużo więcej możliwości pracy nad własnym charakterem i nad kolektywem. Bez gruntownej znajomości i zrozumienia drugiej osoby trudno jest dać jej głęboką krytykę, która powinna opierać się na analizie jej drogi życiowej, znajomości jej sytuacji rodzinnej, aktualnej sytuacji psychologiczno-emocjonalnej, zrozumienia historii i kultury regionu, w którym dorastała etc. Trudno jest uzyskać taki wgląd w życie naszych towarzyszy, jeśli spotykamy się raz w tygodniu na kilka godzin wyłącznie po to, by planować działania i rozdzielać obowiązki. Życie kolektywne pomaga również przezwyciężać nasze słabości, dostrzegać wbudowane nam przez system sposoby myślenia i praktykować takie relacje międzyludzkie, jakie chciałobyśmy budować w ramach rewolucji.

na przyszłość i rzeczywiste obalenie form dominacji oraz wszechogarniającego nas faszystowsko-kapitalistycznego systemu.

Ruch kurdyjski wychodzi z założenia, że aby zmieniać świat, najpierw musimy się zmienić my same. System wykorzystuje bowiem zbyt wiele naszych słabości. Jeśli chcemy stworzyć lepszy świat, nie możemy ignorować toksycznych elementów w wyuczonych przez nas sposobach komunikacji i działania. W ten sposób będziemy pomagać jakimś formom dominacji ostatecznie zwyciężyć. Potrzebujemy świadomie zająć się kwestiami osobowościowymi jeśli na poważnie chcemy zająć się zmianą świata. *Ruch kurdyjski* proponuje nam w tym miejscu szereg narzędzi. **Tekmił, Platforma, Kultura Rewolucyjna, Hevalti (Przyjaźń Rewolucyjna), Hevjiyana Azad (Wspólne Życie w Wolności), Rewolucyjna Osobowość, centralna rola walki antypatriarchalnej w ruchu, Kuştina Zilam (Zabicie Dominującego Mężczyzny), Jineoloji** - to metody *ruchu* naszym zdaniem godne uwagi (możecie o nich co nieco poczytać w innych publikacjach², jednak istotą tych narzędzi jest praktyka, a nie teoria).

Tekmił wspiera rozwój osobisty i grupowy w oparciu o wspólnie wypracowane rewolucyjne idee, wartości i cele. Jest jedną z metod, które pomagają wytwarzać i wzmacniać osobowość rewolucyjną u tych, które chcą dążyć do zmiany systemu.

Duża część sukcesu *ruchu kurdyjskiego* opiera się na tym, że udało mu się skutecznie stworzyć alternatywną do dominującego systemu **kulturę rewolucyjną** wraz z rewolucyjnym systemem wartości, opartym na

² Publikacja „Zabić (dominującego) mężczyznę”: <https://rewolucjabw.noblogs.org/kustina-zilam-pl/> Artykuł „Czas kobiet”, w piśmie *Inny Świat* (2024), lub <https://rewolucjabw.noblogs.org/czas-kobiet/>

wspólnotowości, szacunku i poświęceniu. Kultura rewolucyjna powstała w wyniku dziesięcioleci praktyki walki i samoorganizacji. Nie byłaby możliwa bez nacisku na zmianę, która musi zajść wewnątrz bojowniczek i bojowników. Ponieważ system jest zawsze obecny w nas samych, tekmil jest metodą, która ma pomóc nam pozbyć się go z krwiobiegu naszych kolektywów i naszych osobowości³.

Tekmil stosowany w dobrej wierze ma nam pomóc w zrozumieniu wpływów, jakie system wywiera na nas same. Ma umożliwić dostrzeżenie własnych przywilejów i słabości i uwspólnić proces świadomego rozwoju.

Warto dodać, że źle stosowany tekmil, tak jak każde inne narzędzie, może mieć bardzo destrukcyjny wpływ na kolektyw i jednostki, dlatego kluczowe jest, by jego podstawą była zawsze miłość do towarzyszek i nakierowanie na osobisty i kolektywny rozwój.

Tak jak pozostałe wymienione wyżej narzędzia, tekmil będzie działać jedynie, jeśli uwspólnimy wartości i wspólnie zdecydujemy jaka ma być nasza organizacja i jaki świat chcemy budować. Jedną z podstaw tworzenia rewolucyjnych osobowości w *ruchu kurdyjskim* jest bowiem powrót do

³ Mało osób wie, że w *ruchu kurdyjskim* to *ruch kobiecy* naciskał na zmianę osobowości jako podstawę walki rewolucyjnej, oraz proponował i dopracowywał narzędzia służące tej pracy. *Ruch kobiecy* jest awangardą *ruchu kurdyjskiego*, zawsze stał i stoi na straży wartości rewolucyjnych tam, gdzie mężczyźni towarzysze ulegali pokusie drogi na skróty, która mogła skompromitować walkę. *Ruch kurdyjski*, w formie jaką dzisiaj znamy, został stworzony przede wszystkim dzięki pokoleniom kobiet, w cywilu i w partyzantce, które nie ugięły się pod presją rodzin, towarzyszy i państwa i nieustraszenie pracowały nad rozwojem metod, analiz, struktur, sposobów organizacji, które mogą tworzyć nowe rewolucyjne społeczeństwo. Między innymi dlatego rewolucja w PWS jest znana jako Rewolucja Kobiet.

Fundamenty tekmilu

Ważne jest, by przypomnieć i podkreślić, na jakich wartościach opiera się tekmil, jeśli ma być głęboką praktyką. Bez fundamentów tekmil może stać się powierzchowny i formalny - osoby dają krytykę, żeby mieć to już z głowy albo żeby wykorzystać tę okazję do atakowania i zdominowania innych. Krytyka powinna rodzić się z troski o siebie i innych, aby wziąć odpowiedzialność i pomagać sobie nawzajem.

Te wartości¹⁹ to:

- Wspólne zrozumienie i akceptacja metody
- Przyjaźń rewolucyjna i wzajemny szacunek
- Pokora oraz zamiłowanie do nauki i chęć samodoskonalenia

¹⁹ Aby działać wspólnie musimy uwspólnić wartości, metody i cele. Dawanie i przyjmowanie krytyki nie jest możliwe bez wspólnej bazy ideologiczno-etycznej. Jeśli skrytykuję za indywidualizm anarcho-indywidualistę, to moja krytyka nie zostanie przyjęta, ponieważ kłóci się z wartościami tej osoby. Podobnie same często byliśmy krytykowane w PWS za odrzucanie hierarchicznego systemu partii, lecz w naszych oczach nie było to coś, co chcieliśmy zmieniać, gdyż kierujemy się wartościami anarchistycznymi.

W grupach anarchistycznych często zakładamy, że w taki sam sposób rozumiemy wartości, które nami kierują, ale w rzeczywistości to, jak rozumiemy naszą walkę, a nawet takie jej podstawy jak anty-autorytaryzm, niehierarchiczność, czy postawa antypaństwowa - podlegają subiektywnej interpretacji, tak że nie tylko każda grupa rozumie te rzeczy inaczej, ale nawet poszczególne osoby w grupie. Z tego powodu trudno jest nam znaleźć skuteczne wspólne metody, czy uzgodnić plan działania i realizować go nawet na poziomie kolektywu czy miasta, nie wspominając o większych obszarach. Uwspólnione rozumienie wartości, które chcemy promować i na których chcemy oprzeć naszą walkę dałoby nam silne fundamenty do szerszej samoorganizacji. W wypadku rewolucyjnego *ruchu kurdyjskiego*, wypracowane przez ten ruch wartości, analizy i metody stały się podstawą organizacji nie tylko w czterech częściach Kurdystanu, i nie tylko w samej partii, lecz zostały również przyjęte przez dużą część społeczeństwa PWS i Bakuru (Kurdystanu pod okupacją Turecką), a także wiele innych grup rewolucyjnych na całym świecie.

Podsumowując, możemy wskazać takie cele tekmiłu:

- budowanie przyjaźni rewolucyjnej i wzmocnianie relacji poprzez samokrytykę i krytykę
- koordynacja [działań]
- rozwój własnej osobowości i znajdowanie wzrostu w praktykach kolektywnych
- rozbijanie hierarchii / zwalczanie opresyjnej mentalności
- rozwiązywanie konfliktów i przewycięzanie ego, zrozumienie wpływu jednostki na kolektyw i vice-versa
- ograniczanie bezowocnych dyskusji [i zapobieganie konfliktom]
- znajdowanie kolektywnego rozwoju
- przeprowadzanie analiz w oparciu o wspólne podstawy
- dzielnie się perspektywami na różne sytuacje
- tworzenie osób zdolnych żyć w lepszym społeczeństwie. Nasze aktualne podejścia są pochodnymi systemów opresji takich jak kapitalizm, rasizm i patriarchy.

wspólnotowości jako punktu odniesienia. Aby tak się stało musimy zastanowić się nad tym jakie miejsce zajmuje w ruchu anarchistycznym indywidualizm, co nam daje a co przez niego tracimy. Problematyka ta wymaga głębszego spojrzenia. W tym kontekście, jedynie pokrótce powiemy, że istotą siły i efektywności ruchów masowych takich jak *ruch kurdyjski* jest między innymi systematyczne zrozumienie i praca nad równowagą potrzeb jednostkowych i potrzeb społeczności czy ruchu. Owej równowagi, naszym zdaniem w obecnym wydaniu ruchu anarchistycznego brakuje.

W analizie *ruchu kurdyjskiego* europejskie i światowe ruchy rewolucyjne i wolnościowe ponoszą często porażkę, ponieważ punktem odniesienia dla realizacji potrzeb staje się jednostka a nie wspólnota. To wyuczone przez system poczucie izolacji i odosobnienia utrudnia nam pełną szacunku i oddania samoorganizację. Jest przyczyną wielu konfliktów i walki o władzę w środowiskach, które w teorii chcą być antyautorytarne. Wygrana z obywatelnym nas systemem z wszystkimi jego instytucjami i aparatem represji wydaje się niemożliwa, jeśli w podejmowanej walce ograniczymy się do perspektywy jednostki. **Warto się zastanowić, czy uporeczywy romans anarchizmu z indywidualizmem nie osłabia w efekcie naszej wspólnej walki.**

Czy skupienie się na indywidualistycznych potrzebach nie jest przypadkiem sposobem kapitalizmu na rozbicie poczucia wspólnoty?

Czy stawiając własne potrzeby na pierwszym miejscu, nie przekreślamy możliwości zbudowania kolektywnej siły?

Czy zapominając o wspólnocie i odrzucając ideę poświęcenia nie przysługujemy się systemowi, który woli nas widzieć rozbitymi, skupionymi na sobie jednostkami?

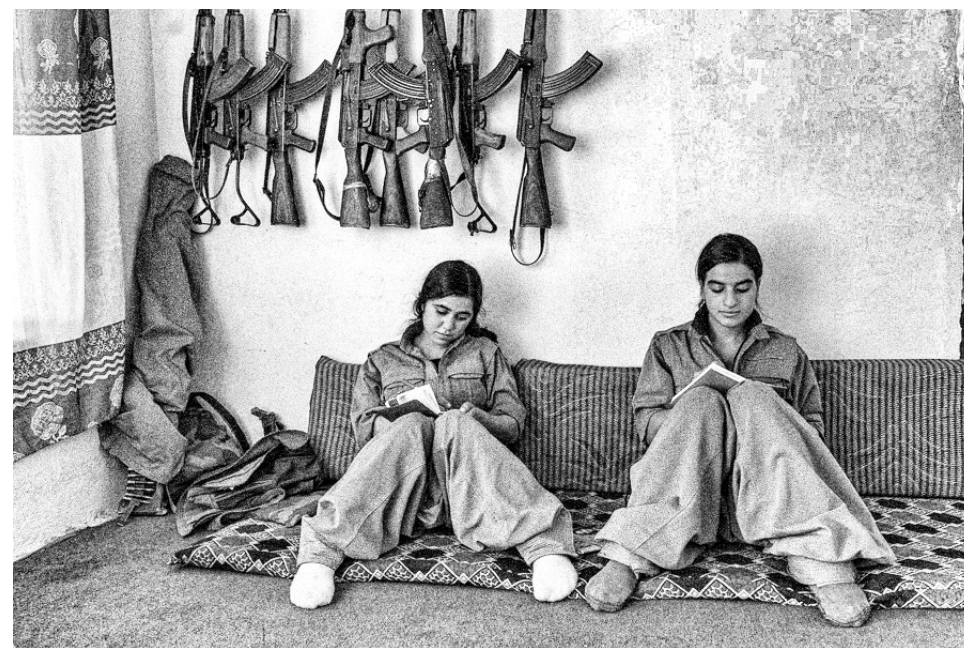
Czy oderwana od wspólnoty idea troski indywidualnej (self-care) nie jest półśrodkiem, który tak naprawdę jest sprzeczny z naszą realną potrzebą troski o siebie nawzajem i o cały świat, w którym żyjemy?

Czy brak wiary w zwycięstwo nie wynika właśnie z tego poczucia odosobnienia i słabości, które system w nas pielęgnuje?

Ruch kurdyjski w tym miejscu ma jasne odpowiedzi. My swoje musimy dopiero wypracować. Początkiem może być wpuszczenie do swojego prywatnego słownika pojęcia rewolucji. Rozmowa o rewolucji powinna przestać nam się kojarzyć z abstrakcyjnymi mrzonkami słomianych zapaleńców lub z oderwanymi od rzeczywistości dyskusjami historyków anarchizmu. Musimy przywrócić wiarę w jej możliwość, ponieważ **bez wiary w rewolucję, rewolucja nie będzie możliwa**. Dodajmy, że przez rewolucję rozumiemy nie tylko walkę zbrojną czy moment, w którym władza zostaje odebrana czy obalona lecz również wszystko to, co taki moment historyczny poprzedza, zaczynając od (samo)organizacji struktur rewolucyjnych i społecznych. Za podstawę rewolucji uważamy jednak przede wszystkim samą zmianę zachodzącą w osobowości. Istotą wolnego społeczeństwa muszą być bowiem ludzie wewnątrznie wolni od wpływów systemów dominacji.

Metody *ruchu kurdyjskiego* traktujemy jako inspirację a nie wyrocznię. Zachęcamy do konsekwentnego szukania/tworzenia naszych własnych narzędzi, które pomogą nam stać się bardziej skutecznymi. Szukając inspiracji w różnorodnych tradycjach rewolucyjnych czy anty-autorytarnych, musimy zrozumieć dobrze powody, dla których powstały w takiej właśnie formie oraz rewolucyjne wizje, którym służą.

Zależnie od potrzeb kolektywu, można dodać do struktury tekmiłu część dotyczącą „aktualności” (updates).¹⁸

¹⁸ Często w strukturach *ruchu kurdyjskiego* lub grup inspirowanych się tymi narzędziami Tekmił staje się synonimem spotkań organizacyjnych. Poza trzonem krytyki/samo-krytyki można spotkać inne elementy charakterystyczne dla takowych.

Nie przepraszaaj za swoje niedociągnięcia i błędy. Pracuj nad ich zmianą. Nie przegap momentu, w którym przeprosiny są konieczne - ale nie porzucaj pracy nad sobą dlatego, że przeprosiłeś.

Każda krytyka kryje w sobie samokrytykę i vice versa. Kolektywne życie i wspólna praca oznaczają, że jesteśmy odpowiedzialne za siebie nawzajem i że wspólnie tworzymy naszą rzeczywistość. Nie istniejemy jako zupełnie osobne i odizolowane jednostki. Dlatego źródła każdego błędu, każdego niedociągnięcia mogą być analizowane i postrzegane w odniesieniu do wszystkich towarzyszek. Słuchając krytyki, która jest adresowana do innej osoby, zastanów się, dlaczego nie wspierałaś tego towarzysza w szukaniu rozwiązania tego problemu, w znalezieniu innego punktu widzenia, w zmianie zachowania, w tym, żeby mogła się rozwinąć? W ten sposób każda osoba może znaleźć element samorefleksji w dowolnej krytyce lub samokrytyce, która pada w czasie tekmiłu.

Dodatkowo, krytykę, którą słyszysz w czasie tekmiłu, nawet jeśli jest skierowana do kogoś innego, możesz odnieść także do siebie i znaleźć w niej coś wartościowego. Pomaga w tym uważne i refleksyjne słuchanie każdej dawanej krytyki, nawet jeśli nie jest skierowana do ciebie. Często coś, co uwidacznia się na przykładzie danej towarzyski, stanowi dobry materiał do refleksji dla każdej z nas. Dzieje się tak dlatego, że dynamika, w której działamy często wynika z opresyjnego systemu, w którym wszystkie nauczyłyśmy się działać.

towarzystek. Jeśli nie następuje zmiana - podejdźcie do tego jako do problemu kolektywnego, który wspólnie możecie rozwiązać.

Tekmił jest świetnym narzędziem dla organizacji rewolucyjnej (dlatego też nie będzie kompletny bez pozostałych elementów rewolucyjnej praktyki⁴, ale może być pierwszym krokiem w stronę głębokiej zmiany). Mamy nadzieję, że ta publikacja będzie inspiracją nie tylko do eksperymentów z systematycznym używaniem tekmiłu lub tworzenia swoich własnych, bardziej odpowiednich w naszym kontekście narzędzi.

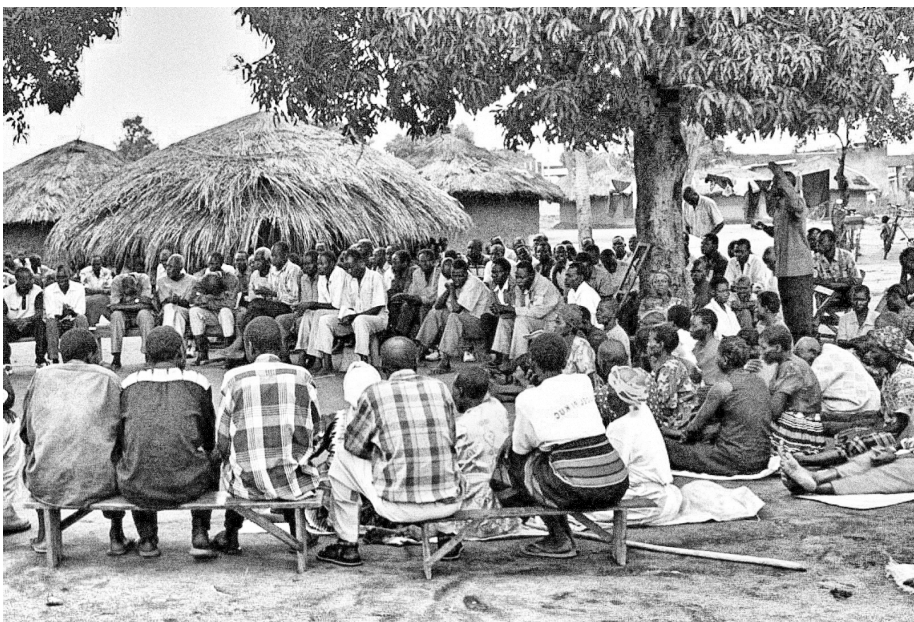
Wierzmy, że te i inne narzędzia pozwolą nam wykonać potrzebne kroki w kierunku zmiany naszej własnej najbliższej rzeczywistości „aktywistycznej” w rewolucyjną. Chciałybyśmy, żeby osoby (i kolektywy!), które widzą się jako małe a swoją działalność jako niewystarczającą poczuły podobnie jak my, że (tak jak propagowany przez system defetyzm) inspiracje i nadzieja też są zaraźliwe. Tylko od tego, ile z nas uwierzy w rewolucję, zależy, jaką przyszłość będziemy miały.

Kolektyw Zoria
Jesień 2025

4 Takich jak wizja rewolucyjna, spójna ideologia i dobrane do kontekstu narzędzia oraz sposoby działania, rozwój osobowości i kultury rewolucyjnej (wraz z uwolnioną od dominującego systemu etyką), dążenie do masowej samoorganizacji i tworzenie oraz adaptacja odpowiednich do tego struktur, przygotowanie samoobrony - przez co rozumiemy nie tylko gotowość na konfrontację zbrojną, ale również troskę o przetrwanie na poziomie całego ekosystemu, ekonomii, kultury, zdrowia społecznego, samowystarczalności żywnościowej itd. A także propagowane przez wiele ruchów rewolucyjnych kolektywne życie i wspólnotowe wartości.

PS od tłumaczek:

W poniższym tekście zdecydowałyśmy się używać form żeńskich w miejscach gdzie tradycyjnie tłumaczy się na formę męską lub mniej tradycyjnie wypisuje „wszystkie” płciowe możliwości lub ich odpowiednie końcówki. W naszej ocenie to sprawiłoby, że tekst byłby mniej czytelny. Nie oznacza to jednak, że jest on kierowany jedynie do osób socjalizowanych jako kobiety lub że opisywane narzędzie zarezerwowane jest dla osób o konkretnej płci. Niech każdx czuje się zaproszonx!

wszystkim, żeby lepiej zrozumieć dlaczego towarzysz lub towarzyszki widzą sytuację w ten sposób, żebyś mogła lepiej zrozumieć esencję samej krytyki.¹⁵

Dobrze jest dać sobie czas na refleksję. Pomyśl o tym, jak i kiedy dajesz krytykę. Nie chodzi o liberalne¹⁶ opóźnianie i przekładanie krytyki, dlatego że trudno jest ją przekazać. Jeśli chodzi o dobry czas na przekazanie krytyki, musisz ocenić, jak krytyka odnosi się do ogólnej sytuacji dookoła ciebie i całej grupy, jaki jest nastrój. Nie chodzi o to, żeby dać krytykę w najłatwiej przyswajalnej formie. Raczej o to, żeby sprawdzić, czy trzeba wykonać jakąś pracę zanim krytyka zostanie przekazana i/lub później. W tym podejściu chodzi o to, żeby krytyka była nie tyle jak najłatwiejsza, ile jak najbardziej efektywna i przydatna¹⁷.

¹⁵ Jesteśmy wychowane w kulturze, w której krytyka jest odbierana (i często dawana) jako atak. Do tego hedonistyczny kapitalizm uczy nas, że powinniśmy być ciągle chwalone i podziwiani. Dlatego mamy bardzo silne mechanizmy obronne przed przyznaniem się, że zrobiliśmy coś nie tak, że kogoś zraniliśmy, z czegoś się nie wywiązałyśmy, albo że pewne cechy naszego charakteru są nierewolucyjne i że musimy nad nimi pracować. Przyjęcie szczególnie bolesnej krytyki zajmuje dużo czasu (nawet kilka lat!), trudno jest przyznać się przed sobą do tego, że zdarza nam się lub zdarzyło zachować w sposób nierewolucyjny, egoistyczny, patriarchalny itd. Koncentrując się na wstydzie, odrzucamy i blokujemy na różne sposoby krytykę, zamiast poświęcić energię na zmianę niekorzystnych zachowań. Jeśli wierzymy w możliwość zmiany systemu, musimy też wierzyć w możliwość zmiany siebie samych i siebie nawzajem.

¹⁶ „Liberalne” w ruchach rewolucyjnych rozumie się jako mające na celu własną wygodę, destrukcyjne, demotywujące, rozlazłe, przyzwalające na słabości przeciwieństwo do „radikalnego”

¹⁷ Umiejętność przekazania krytyki tak, by rzeczywiście była ona darem, jest również sztuką, którą rozwijamy wraz z praktyką. Odpowiedzialność za dobry dobór słów i momentu leży po stronie osoby składającej krytykę. Z jaką intencją ją dajemy i dlaczego? Nie powinna ona wynikać z naszej irytacji, złości, zranienia czy poczucia krzywdy, lecz z analizy problematycznych zachowań przez pryzmat osobowości rewolucyjnej, którą chcemy budować i dynamiki kolektywnej, która umożliwi nam skuteczne działanie. Dając krytykę, powinniśmy wziąć odpowiedzialność za wspieranie krytykowanej osoby w zmianie niepożądanych zachowań. Oczywiście podstawą zmiany musi być chęć zmiany, ale nie jest to wyłącznie odpowiedzialność krytykowanej osoby. Samemu trudno jest czasem dostrzec inne możliwości działania czy sposoby komunikacji - dlatego ważny jest wkład kolektywu. Zmiana zajmuje dużo czasu - nie powtarzaj tej samej krytyki co tydzień. Doceniaj nawet drobne sukcesy w pracy nad charakterem

Równocześnie, kiedy jest to możliwe, krytyka powinna być dawana poza tekmilem. Nie zachowuj wszystkiego, co masz do powiedzenia, na ten jeden moment. Tekmíl daje możliwość przekazania krytyki, która jest trudna do dania w codziennym życiu, ale nie rób z tego reguły, że jeśli masz coś komuś do przekazania, to robisz to tylko w czasie tekmílu, a przy innych okazjach pozostajesz zamknięty. Jeśli towarzyski powstrzymują się z dawaniem krytyki aż do dnia tekmílu i nie pracują nad rozwijaniem tej umiejętności w codziennym życiu, może to tworzyć niezdrową dynamikę. Pamiętaj jednak o odpowiednim sposobie przekazu, powadze i nadaniu wartości krytyce, a jeśli to nie jest możliwe poza strukturą tekmílu, to lepiej poczekać na ten moment.

W krytyce, którą dostajesz, szukaj nawet 1% autorefleksji i refleksji, pomimo 99% kontr-argumentów [które pojawiają się w twojej głowie]. Nawet jeśli krytyka była oparta na nieprawdziwych założeniach, albo na opisie wydarzeń, który uważasz za zniekształcony, opiera się na tym, jak rzeczywistość i wydarzenia widzą twoi towarzysze. Zanim zaczniesz wyjaśniać sytuację [tak jak ty jej doświadczyłaś], powinnaś choć przez chwilę pomyśleć, co doprowadziło do takiej krytyki i odnieść się z szacunkiem do tego, że towarzyszka z najlepszymi intencjami stara się przekazać ci dar krytyki. Postaraj się uwierzyć w dobre intencje, a nie w to, że krytyka jest atakiem na ciebie. Zastanów się nad tym, skąd pochodzą wszystkie kontr-argumenty, które przychodzą ci teraz do głowy. Może to twoje zranione ego się odzywa? Dawanie krytyki może być bardzo trudne. Zastanów się, czy umożliwiasz lub ułatwiasz innym dawanie ci krytyki. Docień wkład i wysiłki towarzysza. Jeśli to, co zostało powiedziane, wymaga wyjaśnienia, poczekać do następnego dnia lub dłużej i przedyskutuj to z osobą, która dała ci krytykę. Nie po to, żeby „przywrócić prawdę” - ale przede

Czym jest Tekmíl?

Tekmíl jest narzędziem zbiorowej refleksji. Choć historycznie jego źródła można doszukiwać się w tradycji autorytarnych nurtów komunistycznych, takich jak stalinizm, a Mao Zedong położył największy nacisk na metody krytyki i samokrytyki, ogólnie rzecz biorąc, krytyka i samokrytyka były cennymi narzędziami dla ruchów rewolucyjnych jako całości i nigdy nie były obce również nieautorytarnym nurtom tych ruchów.

W kontekście Północno-Wschodniej Syrii (Rożawy) tekmíl można przetłumaczyć jako „raport” - jednak jego znaczenie zmienia się i rozwija w zależności od sytuacji. Mimo to należy pamiętać o dosłownym znaczeniu tego słowa - w tekmílu ceniona jest skromność i zwięzłość. Tekmíl zawiera w sobie wiele kodów kulturowych, mechanizmów oraz założeń ideologicznych, a jego właściwe zrozumienie wymaga solidnych podstaw filozoficznych i ideologicznych.

Niniejszy artykuł przedstawia konkretne doświadczenia organizacji anarchistycznej działającej w Północno-Wschodniej Syrii (Rożawie) i nie odnosi się automatycznie do wszystkich praktyk tekmílu w różnych strukturach rewolucyjnych, zarówno w Kurdystanie, jak i poza jego granicami. Nie chcemy sprawiać wrażenia, że „posiadamy najwłaściwszą wiedzę o tekmílu” ani że chcemy „pokazać wam, jak to naprawdę działa”. Wręcz przeciwnie - nasza pozycja i doświadczenie wywodzą się i przychodzą z pokorą, a naszym celem jest podzielenie się tym, czego nauczyliśmy się dzięki naszym interakcjom z ruchem rewolucyjnym w Północno-Wschodniej Syrii.

Tekst ten został napisany z perspektywy międzynarodowej organizacji anarchistycznej działającej w Północno-Wschodniej Syrii. Nie rościmy sobie prawa do przedstawienia najbardziej obiektywnego punktu widzenia - jesteśmy świadome ograniczeń wynikających z naszej pozycji. Nasze doświadczenia mogą różnić się od doświadczeń innych internacjonalistek, które poznawały i poznawali tekmił w tym kontekście, a także od tych, dla których Kurdystan, lokalne języki i kultura są własne. Tym, co możemy i chcemy zrobić, jest podzielenie się naszym doświadczeniem i własną perspektywą na temat tekmiłu.

W strukturach rewolucyjnych Kurdystanu⁵ tekmił jest wykorzystywany jako narzędzie zbiorowej refleksji i analizy. Tekmił ocenia socjalizację w naszych społeczeństwach, wpływ mentalności kapitalistycznej i patriarchalnej na nasze osobowości. Nasze działania i nasze podejście do siebie nawzajem w tekmiłu są oglądane przez pryzmat *przyjaźni rewolucyjnej*⁶ (comradeship) i życia

⁵ Tekmił nie jest używany wyłącznie w strukturach rewolucyjnych tzn. wewnątrz partii. Jak wiele narzędzi rewolucyjnego *ruchu kurdyjskiego*, tekmił stał się podstawą działania całej struktury społecznej i politycznej Autonomicznej Administracji Północno-Wschodniej Syrii. Tekmił jest używany na wszystkich szczeblach administracji, w instytucjach takich jak sądy, szkoły, Domy Kobiet, wojsko, partie, zakłady pracy i kooperatywy czy odpowiednik ministerstw i zgromadzenia ludowego. Używają go komuny mieszkaniowe, grupy młodzieżowe, organizacje kulturalne, sąsiedzi w czasie spotkań sąsiedzkich, komuny mieszkaniowe a nawet niektóre rodziny. (wszystkie przypisy oraz przypisy w nawiasach kwadratowych pochodzą od kolektywu Zoria).

⁶ Tłumacząc kurdyjskie terminy na język polski natykamy się zwykle na ten sam problem: brak lub pejoratywna konotacja terminów, które odnoszą się do wspólnej walki. Hevalti to podstawa działania *ruchu kurdyjskiego* - miłość do towarzyszek, gotowość na śmierć za ideę i za wspólnotę, za każdego towarzysza, szacunek wobec każdej napotkanej osoby, poświęcenie własnego ego. W angielskim tłumaczone jest to jako 'comradeship', choć nie oddaje to w pełni jego znaczenia. Dlatego na polski tłumaczymy zarówno 'hevalti' jak i 'comradeship' jako rewolucyjną przyjaźń, ponieważ takie postawy i wartości chcemy promować w naszym ruchu.

- W krytyce wskazuj i nazywaj konkretnie osoby i sytuacje.
- Tekmił wymaga przygotowania i wcześniejszego rozważnego namysłu. W ramach przygotowania możesz zapisać swoje myśli. Brak przygotowania prowadzi do utraty koncentracji w czasie tekmiłu, powtórkami i zapominania krytyki [którą chciało się przekazać].
- **Nie odpowiadaj na krytykę.** Nie tylko słownie, ale również poprzez mowę ciała i gesty. Zdarzają się sytuacje, w których osoby, które dają lub przyjmują krytykę są w delikatnej pozycji. Przewracanie oczami, wzdychanie, niecierpliwe gesty, chichotanie itp., mogą negatywnie wpłynąć na dawanie lub przyjmowanie krytyki oraz emocje osób, których ta dotyczy.
- Nie powtarzaj w czasie tego samego tekmiłu krytyki, która już raz została dana.¹³
- Nie bój się ciszy.¹⁴

Czasami traktowanie tekmiłu jako tego oficjalnego miejsca, gdzie przekazuje się krytykę, może sprawić, że trudno jest przyjąć krytykę poza tekmiłem. Tekmił nadaje wagę takim wartościom jak pokora i umiejętność słuchania, dawania i przyjmowania - te wartości nie powinny być zarezerwowane tylko dla tekmiłu. Dlatego krytyka dawana poza formalną ramą tekmiłu powinna być przyjmowana w ten sam sposób, w duchu siostrzeństwa - przez uważne słuchanie.

¹³ Mówienie tej samej krytyki w innych słowach jest nadal jej powtórzeniem.

¹⁴ Przerwy pomiędzy wypowiedziami kolejnych osób wspierają refleksję i dają czas tym, które wahają się z przekazaniem swoich obserwacji.

- Krytykuj używając trzeciej osoby [„krytykuję Michała za...” a nie: „Krytykuję cię Michał za...”] Ułatwia to zobaczenie krytyki i jej tematu jako przedmiotu analizy, którą przedstawiamy wszystkim osobom obecnym w trakcie tekmiłu. Krytyka w trzeciej osobie pomaga krytykowanej osobie w złapaniu dystansu do siebie, ułatwia przyjęcie krytyki i zobaczenie jej z bardziej obiektywnej perspektywy. Z kolei zwracanie się do kogoś w drugiej osobie kojarzy się z bardziej osobistym podejściem, dając wrażenie, że zwracamy się do jednostki a nie do kolektywu.
- Tekmił to proces, który nie kieruje się emocjami. Filozofia tekmiłu mówi, że emocje nie mogą być podstawą krytyki. Oczywiście emocje są bardzo ważne i nie mogą być wykluczone z tego, co robimy. Emocje są częścią nas, częścią kolektywnej dynamiki i relacji. Ale sposób, w jaki radzimy sobie z emocjami, w jakie je wyrażamy, wpływ, jaki mamy na siebie nawzajem w sferze emocjonalnej, znaczenie, jakie im przypisujemy, i ich wpływ na to, co robimy - jest tym, nad czym powinniśmy się głęboko zastanowić. Podczas gdy emocje są zawsze z nami i w nas, to, co przynosimy w tekmiłu, powinno być oparte jedynie o idee, wartości, zasady, analizę i refleksję. Z drugiej strony, dbanie o emocje i dawanie przestrzeni na ich wyrażanie jest konieczną i nieustającą pracą całego kolektywu, każdej z nas. Po pierwsze musimy pracować nad tym, jak (nie) dzielimy się emocjami, jak (nie) bierzemy odpowiedzialność za emocje swoje i innych osób, jak (nie) wspieramy się nawzajem, oraz nad powiązaniem tej dynamiki z wzorami przypisanymi do naszej płci, rasy i klasy. Po drugie jako rozwinięcie poprzedniej sugestii możemy tworzyć i pielęgnować miejsce i czas przeznaczone na kolektywną troskę o emocje.

wspólnotowego, oraz idei, które chcemy wcielać w życie. Jednym z głównych elementów tekmiłu jest krytyka. W większości społeczności, z których pochodzimy, krytyka jest często postrzegana jako atak lub negatywna uwaga. Filozofia tekmiłu widzi krytykę jako dar, który towarzyszki ofiarowują sobie nawzajem z najlepszymi intencjami. Z tej perspektywy krytyka jest tym, co pozwala nam rozwijać się jako jednostkom, pracować nad swoimi niedociągnięciami - nawet jeśli może ona być bardzo trudna do wysłuchania i zaakceptowania. Krytyka może być również trudna do wypowiedzenia. Celem tekmiłu jest przybliżanie nas do urzeczywistniania wyznawanych idei - zarówno w nas samych, jak i w otaczającej nas rzeczywistości. Jednocześnie tekmił stanowi próbę odejścia od mentalności kapitalistycznej i patriarchalnej na rzecz kształtowania postawy ludzi zaangażowanych w walkę o wyzwolenie. Tekmił wspiera rozwój nowego sposobu myślenia i kształtowanie osobowości zgodnych z wartościami rewolucyjnymi.

Krótką historia Tekmiłu

Aby zrozumieć, jak tekmił ewoluował do swojej obecnej formy, musimy przyjrzeć się jego historii w kontekście Partii Pracujących Kurdystanu (PKK). Dlaczego mówimy o PKK w tym temacie? Jesteśmy anarchistkami i partia nie jest sposobem organizacji naszego ruchu. Nie zmienia to faktu, że historia PKK zawiera lekcje, które są ważne również dla nas.

To samo można powiedzieć o każdym ruchu rewolucyjnym. Co więcej, PKK nie jest partią w rozumieniu udziału w systemie organizacji państwa - można ją

raczej postrzegać jako formę organizacji anty-państwowej, antykolonialnej walki. Na PKK nie można głosować, jej celem nie jest też zmiana systemu od środka⁷.

Rozwój tekmiłu w formie, którą obserwujemy jako anarchistyczne internacjonalistki w Rożawie, jest nierozdzielnie związany z historią rozwoju PKK. Dlatego, by lepiej zrozumieć tekmił, warto przyjrzeć się także tej części historii. Choć może wydawać się to sprzeczne z naszymi przekonaniem, często to właśnie ze sprzeczności płyną najbardziej wartościowe lekcje.

Zbiorowa refleksja nie jest obca innym kulturom czy ruchom. Wykorzystywano ją na różne sposoby na całym świecie - na przykład tzw. „rewizja życia” w organizacjach katolickich w Katalonii po wojnie domowej w Hiszpanii, czy „mówiący patyk” (‘the talking stick’) u rdzennych ludów skolonizowanych terenów tzw. Ameryki. W takiej czy innej formie procesy zbiorowej refleksji są nieodłączną częścią życia w większości społeczności.

Tekmił, o którym tutaj mówimy, można podzielić na cztery fazy rozwoju, które odpowiadają czterem etapom rozwoju PKK:

1973-1983 - forma tekmiłu nie była jeszcze ukształtowana. Odbływały się spotkania, wypracowywane były standardy i systemy organizacyjne.

1983-1993 - od początku konfliktu zbrojnego z Turcją do zawieszenia broni. Istniały fundamenty tekmiłu, ale priorytety wojskowe przeważały nad pracą

⁷ PKK dąży do odejścia od instytucji państwa narodowego i promuje samoorganizację ludności na zasadach radykalnej demokracji bezpośredniej - ten system partia i szerszy ruch rewolucyjny nazywają demokratycznym konfederalizmem.

O czym pamiętać uczestnicząc w tekmiłu:

- Staraj się przełamać swoje ego. Krytyka jest darem.
- Empatia, miłość i szacunek. Dawaj i przyjmuj, myśl o uczuciach innych osób.
- Pełna szacunku atmosfera jest integralną częścią tekmiłu. Taką atmosferę charakteryzuje częściowo unikanie żartów, palenia, jedzenia i picia.
- Mów zwięźle, jasno i jednoznacznie. Zwykle nie ma potrzeby podawania szczegółów w krytyce. Nadmierne tłumaczenie rzeczy i sytuacji to nie to samo, co pogłębiona krytyka.
- Unikaj mocnego słownictwa i określeń takich jak: „to oczywiste”, „wszyscy to wiedzą/czują/myślą/robią”, „to szalone”, „obrzydlive” itd. Myśl o tym, czy sposób, w jaki się komunikujemy, pomaga w budowaniu więzi i zrozumienia, czy tworzy podział między towarzyszami. To krytyka i samokrytyka mają pomóc nam w rozwoju i zmianie postaw, a nie werbalne potyczki.
- Dając krytykę nie tylko wskazuj niedociągnięcia naszych towarzyszek, ale również zaoferuj swoją perspektywę i zaproponuj sposoby pracy nad tymi niedociągnięciami. To pomaga zobaczyć osobę, którą krytykujemy, z jej własnej perspektywy i skupić się na tym, w jaki sposób wszystkie możemy pracować nad naszą rewolucyjną postawą.

Tekmîl może mieć formę skróconą, w sytuacjach, w których potrzebna jest zwięzłość i jasność wypowiedzi. W kontekście Północno-Wschodniej Syrii to może być np. „wojskowy tekmił”. Taka forma tekmiłu jest używana na froncie, przed rozpoczęciem operacji wojskowych, albo po ich zakończeniu. Tekmił wojskowy wygląda tak samo, jak zwykły, ale odbywa się na stojąco, w kółku, i charakteryzuje go szybkość, krótkość wypowiedzi - co wynika z natury otoczenia (frontu). Jednak skrócona forma krytyki nie powinna być mylona z brakiem przyjaźni rewolucyjnej czy miłości do swoich towarzyszek, które są podstawą każdej krytyki, niezależnie od sytuacji. W kontekście innych miejsc i mniej niebezpiecznych sytuacji krótki tekmił może być stosowany w wypadku akcji i działań, które wymagają spójnej pracy zespołowej i zawierają elementy ryzyka oraz potrzebę krótkiego procesu krytyki i refleksji na miejscu.¹²

¹² Krótki tekmił na stojąco przeprowadza się również w mniej „militarnych” i „akcyjnych” sytuacjach, np. na zakończenie porannego sportu, na koniec dnia - jeśli grupa stosuje tekmił codziennie, albo jako podsumowanie jakiegoś szybkiego krótkotrwałego działania, które nie ma w sobie elementów ryzyka, np. protestu. Jest to po prostu sposób na podsumowanie działań na miejscu, na świeżo, umożliwiającą szybką adaptację, odwołujący się do oryginalnego znaczenia słowa tekmił jako raport. *Ruch kurdyjski* generalnie preferuje krótką formę wypowiedzi, można powiedzieć, że na tle różnych struktur rewolucyjnych w P-W Syrii, rozwlekłość tekmiłu była szczególnie charakterystyczna w strukturach z udziałem osób z „Zachodu”, zwłaszcza anarchistów (!).

analityczno-ideologiczną. Mentalność patriarchalna się umacniała.

1993 - pierwsze zawieszenie broni pomiędzy PKK a Turcją. Wojna miała toksyczny wpływ na struktury organizacyjne. PKK skoncentrowała się na rozwoju analiz politycznych i organizacyjnych. Stopniowo zaczęły powstawać autonomiczne struktury kobiece. Mężczyźni mieli duży wpływ na rozumienie walki, które często ograniczało się do wyzwolenia narodowego i twardej linii marksistowsko-leninowskiej. Kobiety w organizacji krytkowały podejście patriarchalne i myślenie wojskowe oraz naciskały na rozwijanie pogłębionej analizy osobowości i rozwoju. Z tego okresu pochodzi słynny cytat z V Kongresu PKK w 1995 roku: „5% naszej walki to walka z wrogiem, 95% - z nami samymi.” Punktem zwrotnym była także zdecydowana krytyka marksizmu-leninizmu.

1993-2002 - w 2002 r. PKK oficjalnie zmienia paradygmat ideologiczny, przechodząc na demokratyczny konfederalizm. Wewnątrz organizacji pojawiła się nie tylko analiza osobowości, ale także sposób prowadzenia tej analizy. Działające już autonomiczne struktury kobiece, odeszły od podejścia pozytywistycznego i zaczęły skupiać się na moralności i etyce. W tym okresie narodziła się koncepcja rewolucyjnej osobowości, jaką znamy dzisiaj, to z kolei wpłynęło na filozofię tekmiłu.

Jak Tekmíl wygląda w praktyce?

Znajomość kulturowych kodów tekmiłu i jego struktury da ci generalne wyobrażenie o tym, jak wygląda tekmił. Poniższe punkty są wspólne dla większości form tekmiłu, choć mogą występować różnice:

- Osoby uczestniczące siedzą w równym kole lub innym układzie przestrzennym, który jest niehierarchiczny.
- W trakcie tekmiłu nie je się, nie pije (chyba że jest to absolutnie konieczne), nie pali, nie rozmawia między sobą, nie rozprasza i zachowuje powagę, która wyraża się również w sposobie siedzenia.
- Wszystkie osoby siedzą lub stoją na równym poziomie, w sposób okazujący szacunek. Wyobraź sobie, jak siedziałabyś, gdybyś chciała okazać szacunek swoim towarzyszkom poprzez samą postawę, pozycję ciała.
- Przestrzeń wokół osób jest czysta i uporządkowana, pozbawiona bałaganu czy to na stole czy na podłodze, aby sprzyjać namysłowi i zachęcać do uczestnictwa.
- Mile widziane są schludne ubranie i wygląd: nakrycia głowy są zdejmowane. Esencją tego zakorzenionego w kulturze schematu jest przekonanie, że wewnętrzny stan osoby, oraz jej pomysły, intencje i stosunek do innych odbija się w wyglądzie, i vice versa.

wspólną solidarnością i rozwijanie determinacji w walce z patriarchalną mentalnością. To z kolei może przynieść bardziej postępowe postawy, sposób myślenia i rozwiązania dla całego kolektywu.

Autonomiczny tekmił może również stworzyć przestrzeń na analizę, dyskusję lub krytykę czegoś, o czym z różnych powodów lepiej jest rozmawiać bez mężczyzn. Może też służyć innym celom, wskazując na to, że struktura autonomiczna sama decyduje o sobie.

Głównym celem autonomicznego tekmiłu jest stworzenie przestrzeni dla osób nie-cis-męskich na pogłębienie krytyki i analizy siebie samych i siebie nawzajem, bez ryzyka, że wyrażone samo/krytyki zostaną wykorzystane przez mężczyzn towarzyszy do tworzenia konfliktów i podziałów. Umożliwia to też przekazanie krytyki mężczyznom w imieniu całej grupy autonomicznej, a nie jednej osoby. Dzięki temu mężczyźni nie mogą stworzyć konfliktu wokół konkretnej osoby, która przekazała krytykę, ponieważ krytyka pochodzi od całej grupy autonomicznej. To wzmacnia osoby nie-cis-męskie w grupie i nadaje większą wagę przekazywanym przez nie krytykom¹¹.

¹¹ Choć opis ten może brzmieć przesadnie, jest to zarówno nasze własne doświadczenie, jak i doświadczenie wielu osób z doświadczeniem kobiecości, które posługują się metodą tekmiłu w grupach mieszanych. Mężczyźni często reagują agresywnie lub lekceważąco na krytykę przychodzącą od osób nie będących cis-mężczyznami. Często też atakują osoby, które ich skrytykowały lub szukają poparcia ze strony innych osób nie cis-męskich, żeby podważyć przekazaną krytykę („to jest problematyczne dla ciebie, ale inne osoby kobiece nie mają z tym problemu”). Oczywiście takie zachowanie nie powinno mieć miejsca w grupie, która posługuje się tekmiłem w sposób poprawny. Jednak żadna z nas nie jest „gotową” rewolucjonistką, przyjmowanie krytyki jest trudne dla nas wszystkich, szczególnie dla osób socjalizowanych jako mężczyźni, które są uczone, że w każdej sytuacji muszą mieć rację. Żeby nie dać się podzielić na „dobre” towarzyszki (nie krytykujące kolegów, nie mówiące o patriarchacie) i „złe” (o feministycznym nastawieniu), ważne jest zbudowanie bezwzględnej solidarności pomiędzy osobami z doświadczeniem kobiecości, aby przeciwdziałać tej patriarchalnej dynamice.

w którym zapisujemy skrótowo poszczególne samo/krytyki (i generalnie analizy) - tak by za jakiś czas móc zobaczyć, jak wygląda nasz proces kolektywnego rozwoju.]

Wskazówki

Poniższe wskazówki są zbiorem porad, które wynikają z naszego kolektywnego doświadczenia tekmilu. Omawiamy tu podstawowe założenia i cechy charakterystyczne tej metody.

Jeżeli istnieje autonomiczna grupa lub struktura nie-męska¹⁰, powinna mieć własny osobny tekmil. Upewnienie się, że w ramach zadań tej struktury jest czas przeznaczony na osobny tekmil (zamiast organizowanie go jako dodatkowej pracy), jest zadaniem całego kolektywu czy organizacji, nie tylko samej autonomicznej struktury. Autonomiczny tekmil bez obecności mężczyzn nie jest dodatkowym, opcjonalnym działaniem, lecz jest tak samo ważny jak sam tekmil.

Dlaczego jest to ważne? Ponieważ w grupach mieszanych obserwujemy odmienną dynamikę, która często jest zdominowana przez patriarchalne zachowania. Autonomiczny tekmil bez mężczyzn stwarza przestrzeń, która nie byłaby w inny sposób dostępna osobom nie-męskim. Umożliwia im pracę nad

¹⁰ Jednym z podstawowych założeń rewolucyjnego *ruchu kurdyjskiego* jest samoorganizacja kobiet, całkowicie autonomiczna wobec męskiej. Tylko kobiety podejmują decyzje, które ich dotyczą. W Europie takie grupy tworzą wszystkie osoby, które nie są cis-męskie. Struktury autonomiczne nie są separatystyczne, tzn. osoby, które je tworzą, nadal są częścią organizacji jako całości, ale równocześnie mają własne równoległe organizacje i osobne spotkania a czasami również miejsca, w których się organizują i które wnoszą propozycje do zgromadzeń mieszanych.

Kolejność interakcji w tekmilu

Moderatorka rozpoczyna sesję tekmilu, oddaje głos zgłaszającym się osobom i pobieżnie zapisuje najważniejsze punkty wypowiedzi.

Osoby uczestniczące powinny mieć ze sobą zeszyty lub coś do robienia notatek. Tekmil zakłada namysł i przygotowanie, spostrzeżenia do tekmilu nie są spisywane 10 minut przed spotkaniem, ale zbierane na bieżąco, refleksje są zapisywane w momencie, w którym się pojawiają. Ważnym sposobem na przygotowanie do tekmilu może być przeznaczenie na to specjalnego czasu dzień lub dwa dni wcześniej.

Osoby uczestniczące podnoszą rękę, kiedy chcą coś powiedzieć i czekają na zgodę ze strony moderatorki, żeby zacząć. Każda osoba może tylko raz wypowiedzieć krytyki i samokrytykę⁸, oraz raz swoje sugestie⁹.

⁸ Ponieważ tekmil jest przede wszystkim analizą zachowań i osobowości, możliwe jest również przekazywanie pochwał. Jednak - mimo, że chwalenie wzbudza pozytywne uczucia i jest dużo łatwiejsze dla obu stron (chwalonej i chwalącej) - warto pamiętać, że najwięcej uczymy się z naszych błędów, oraz że dla naszej kolektywnej przyszłości ważniejszy jest kładzenie nacisku na te zachowania i postawy, które musimy jeszcze w sobie poprawić, żeby być lepszymi rewolucjonistkami. Pomoc towarzyskom w dźwiganiu ciężaru krytyki oraz świadomość uczestniczenia we wspólnym kolektywnym wzroście buduje rewolucyjne charaktery a w związku z tym - trwalsze podstawy kolektywnego rozwoju, niż bezkrytyczne klepanie się po plecach, pobłażliwość dla nawarstwiających się błędów i rozpowszechniającego się poczucia braku odpowiedzialności za niedociągnięcia, które osłabiają i dezorganizują jednostki, a co za tym idzie, kolektywy.

⁹ W większości przypadków jest możliwe zgłoszenie się więcej niż raz, ale chodzi o to, aby unikać dominowania przez jakąś osobę i ciągłego dopowiadania. Dlatego ważne jest wcześniejsze przygotowanie i spisanie tego, co chce się powiedzieć.

Po wyrażeniu krytyki i samokrytyki przez wszystkie osoby, które chciały to zrobić, zbierane są propozycje i omawiane po kolei.

Po zakończeniu dyskusji, osoba moderująca podsumowuje tekmil. Celem podsumowania jest zestawienie tematów krytyki i samokrytyki i nadanie im wspólnej formy, pokazanie ich w szerszym kontekście. Osoba moderująca może dać własną perspektywę na obraz, który wyłania się z samo/krytyk i odświeżyć świadomość tego, nad czym należy się zastanowić, pogłębić refleksję i pracować.

Można również podsumować decyzje podjęte kolektywnie na temat propozycji i przypisanych zadań.

Struktura tekmilu w skrócie:

- Samokrytyka i krytyka
- Sugestie i propozycje
- Podsumowanie

Jak często odbywa się tekmil?

Zależnie od potrzeb danej grupy lub konkretnego działania, tekmil może odbywać się codziennie, raz na kilka dni, raz w tygodniu a nawet raz w miesiącu. Jeśli tekmil odbywa się codziennie, zwykle dotyczy to osób, które razem mieszkają i/lub pracują codziennie. Ponieważ czas między poszczególnymi sesjami jest ograniczony, taki tekmil zazwyczaj jest dość szybki, gdyż zwykle nie zbiera się w tym czasie zbyt wiele krytyk czy analiz do przekazania.

Jeśli grupa/organizacja jest większa niż 10-15 osób, warto robić częstszy tekmil w podgrupach (np. osób, które wspólnie pracują w podgrupie albo mieszkają w jednym miejscu), a raz na jakiś czas (np. raz na miesiąc) wspólny tekmil całej grupy/organizacji, w czasie którego przekazuje się najważniejsze wnioski i analizy, powtarzające się krytyki, a także raportuje się bieżące działania.

Raz na pół roku warto zrobić pogłębiony tekmil, w czasie którego analizujemy postęp prac, rozwój osobowości i powtarzające się niedociągnięcia, szukamy rozwiązań, które popchną nas we właściwym kierunku, jako kolektyw/organizację i jako jednostki.

Dobłą praktyką jest przeprowadzanie szybkiego tekmilu na zakończenie konkretnych prac lub powtarzających się działań, np. edukacji, demonstracji, wyjazdów, wydarzeń etc.

[Przy zachowaniu odpowiednich środków ostrożności (np. inicjały zamiast imion i ksywek, ale również przede wszystkim zwracając uwagę na sposób przechowywania kolektywnych informacji) można prowadzić dziennik tekmilu -